

Obsah

Poděkování	10
Úvod	11
PRVNÍ ČÁST	
Základy domácího ABA programu	13
1 Začínáme	14
1. Co je to ABA?	15
2. Proč se ABA používá u mého dítěte?	17
3. V jakém věku by mělo moje dítě začít s ABA programem?	18
4. Co můžu čekat, až ABA program začne?	18
5. Kolik to bude vyžadovat času?	19
6. Co když mi nevyhovuje ABA poradce mého dítěte?	20
7. Co když poradce nevyhovuje dítěti?	20
8. Můj ABA poradce se „zaučuje“.	
Nemůžu dostat zkušenějšího poradce?	21
9. Jakou kvalifikaci by měl mít ABA poradce?	
Můžu se zeptat na jeho zkušenosti a zvláštní zájmy?	21
10. Proč můj ABA poradce neví nic o biomedicínské léčbě?	22
11. Supervizor programu mi sdělil, že za mým dítětem budou docházet dva různí poradci. Nebylo by snazší mít jenom jednoho člověka?	23
12. Co má za úkol supervizor?	24
13. Co dělá agentura ABA?	24
14. Co je to oznamovací povinnost?	25
15. Co když si všimnu nesouladu mezi terapií ABA a logopedií, pracovní terapií apod.?	26
16. Je ABA totéž jako učení postupnými kroky (discrete trial training, DTT)?	26
17. Prý ABA a především DTT udělá z mého dítěte robota. Je to pravda?	28

18. Nelíbí se mi představa, že mi budou domů chodit cizí lidé. Nemůžou sezení probíhat raději v kanceláři agentury?	28
19. Musím chodit do práce. Je možné provádět sezení každý den u pečovatelky?	29
20. Jaké jsou moje povinnosti jako rodiče?	29
21. Co je „školení rodičů“?	31
2 Během sezení	32
1. Kde v domě by měla terapie probíhat?	33
2. Co běžné sezení ABA zahrnuje?	33
3. Jak se můžu na sezení podílet?	34
4. Můžu si zdřímnout, podívat se na film nebo si dojít na nákup, zatímco u dítěte probíhá ABA terapie?	35
5. Mám schůzku a musím sezení ukončit dřív nebo je zrušit. Nevadí to?	35
6. Můj ABA poradce musel zrušit sezení a nabídl, že je nahradí. Jak to funguje?	36
7. Terapeut mého dítěte si nosí vlastní hračky. Jsou čisté?	36
8. Opravdu chci, aby moje dítě dokázalo vyslovit své jméno. Proč na tom nepracujeme?	37
9. Můžou si sourozenci mého dítěte při sezení také hrát?	37
10. Můžu si sezení natočit? Můžu nainstalovat živý přenos?	38
11. Všiml jsem si, že poradce bere v rámci sezení dítě ven a hraje si s ním tam. Není to ztráta času?	38
12. Všiml jsem si, že ABA poradce mého dítěte tráví zhruba 20 minut vyplňováním papírů. Proč?	39
13. Všiml jsem si, že ABA sezení mého dítěte obvykle zahrnuje nějaký čas strávený u stolečku. Můžete mi prozradit, proč se dělá tolik práce právě tam?	39
14. Pořád nabízím ABA poradcům jídlo, ale oni vždycky odmítají. Proč se chovají tak hrubě?	40
15. Myslela jsem, že se to mému dítěti bude líbit. Místo toho při sezení často pláče. Co je špatně?	41

16. Moje dítě během posledního sezení hodně plakalo.	
Znervóznilo mě to. Co mám dělat?	41
3 Mimo sezení	43
1. Co mám dělat mimo sezení?	44
2. Moje dítě si oblíbilo hračky, které používá poradce. Mám mu je koupit?	44
3. Proč mají být hračky mimo sezení nedostupné?	45
4. Rádi bychom koupili dítěti nějaké nové hračky, ale zdá se, že blikající světýlka a zvuky ho hodně rozptylují. Měli bychom mu koupit takové hračky?	45
5. Co je to „stimming“? Jak mu můžu zabránit?	46
6. Můj poradce mi dal telefonní číslo, ale řekl, že pokud budu chtít sezení zrušit, mám nejdřív zavolat do kanceláře. Neměla bych mu zavolat radši rovnou?	47
7. Můžu ABA poradci prostě poslat esemesku nebo mail?	47
8. S manželem máme problémy. Měla bych o tom mluvit se svým ABA poradcem?	48
9. Může se moje ABA poradkyně stát mojí přítelkyní?	48
10. Našla jsem svoji ABA poradkyni na facebooku. Měla bych si ji přidat do přátel?	49
11. Můžu požádat svou ABA poradkyni o hlídání dítěte nebo o terapii „načerno“?	49
12. Proč se zdá, že při sezeních se moje dítě soustředí výborně, ale mě neposlouchá? Co můžu udělat, aby se moje dítě chovalo vhodně?	50

DRUHÁ ČÁST

Program, terminologie a sběr dat	51
4 Úprava ABA programu na míru	52
1. Jak tým rozhoduje o tom, jaké rozvojové cíle jsou pro moje dítě vhodné?	52
2. Jak můžou takové jednoduché herní aktivity pomoci mému dítěti učít se a dosahovat vzdělávacích a výchovných cílů?	53

3. Viděla jsem, jak jiné děti používají obrázkový komunikační systém.	
Opravdu to funguje? Může to pomoci mému dítěti?	54
4. Co když dostanu nápad na něco,	
co by se mohlo zařadit do programu?	55
5. Jak ABA pomáhá s problémovým chováním?	55
6. Jak ABA pomáhá s herními dovednostmi?	57
7. Jak ABA pomáhá s komunikačními dovednostmi?	58
8. Jak ABA pomáhá s rozvojem motorických schopností?	58
9. Moje dítě má problémy se zpracováváním smyslových vjemů.	
Jak tohle může vzít poradce v úvahu?	59
10. ABA poradce chce s mým dítětem používat „video modeling“.	
Co to je?	60
5 Terminologie	62
1. Hodně slyším o A-B-C v ABA terapii. Co to je?	62
2. Co je to pozitivní posilování?	64
3. Jak se ABA poradce rozhoduje, co použít jako posílení?	65
4. Moje dítě MILUJE sladkosti.	
Nemůžeme je použít jako posílení?	65
5. Co je to „vyhasínání“?	66
6. Co je to „řetězení“? Co je to „analýza úkolu“?	68
7. Co jsou „prompty“?	69
8. Co je „závislost na promptech“?	69
9. Co je „postupné odstraňování“?	70
10. Co je „vizuální rozvrh“? Jak to mám dělat doma?	70
11. Co je „otevřený úkol“?	72
12. Co je „udržování“?	73
13. Co je „sonda“ nebo „pre-test“?	73
14. Co je „expresivní úkol“?	74
15. Co je „receptivní úkol“?	74
16. Co je „sabotáž“? Není to zlé slovo?	74
17. Co je „žetonová ekonomika“?	74

6	Všechno o datech	76
1.	Proč je v ABA terapii sběr dat tak důležitý?	77
2.	Co znamenají zkratky sběru dat?	78
3.	Jak můžu sbírat data já?	81
4.	Co je to „zvládnutí“?	81
5.	Co znamená zvládnutí na 80–90 %?	82
6.	Existují různé způsoby, jak sbírat data? Jaké?	82
7.	Co je to „trend“ ve vztahu k datům?	83
8.	Co je to „výchozí hodnota“?	84

TŘETÍ ČÁST

	Jak se víc zapojit a výhled do budoucna	85
--	--	-----------

7	Co bude dál?	86
1.	Kde se můžu seznámit s dalšími lidmi, kteří mají děti s autismem?	87
2.	Jak poznám, jak si moje dítě vede ve srovnání s jinými dětmi na spektru?	88
3.	Dcera mé kamarádky má autismus. Už mluví, ale můj syn ne. Co je špatně?	88
4.	Co když chci podstoupit další výcvik v ABA?	89
5.	Jak si můžu vytvořit vlastní obrázkový kalendář nebo komunikační nástěnku?	89
6.	Hodně si čtu o autismu na internetu a zdá se, že existuje spousta nových terapií. Které stojí za vyzkoušení? Kterým je lepší se vyhnout?	90
7.	Kde najdu informace o studiích účinnosti ABA, které už byly provedeny?	91
8.	Jaký pokrok můžu u dítěte s věkem očekávat?	91
9.	Jak dlouho ABA programy obvykle trvají?	92
10.	Co může být další krok po ABA programu?	92

	Zdroje pro rodiny	93
--	-----------------------------	----

	Seznam posilujících (povzbuzujících) výrazů	94
--	---	----

	Bibliografie	95
--	------------------------	----